

Ks. prof. dr hab. Ryszard Rubinkiewicz SDB

Biogram naukowy

Urodzony 6 III 1939 w Kielcach; 1956 wstąpił do zgromadzenia salezjańskiego w Kopcu; 1957-59 odbył praktykę pedagogiczną w Kopcu i w Cieszkowie koło Milicza, a 1959-65 studia filozoficzno-teologiczne w Oświęcimiu i Krakowie; 1965 przyjął święcenia kapłańskie; 1965-70 kontynuował studia na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, zakończone doktoratem z zakresu teologii biblijnej; 1970-1972 studiował w Papieskim Instytucie Biblijnym w Rzymie, uzyskując później (1978) doktorat nauk biblijnych, a 1972-73 w École Biblique et Archéologique Française w Jerozolimie, uzyskując stopniem eleve titulaire de l'École Biblique; od 1969 (z przerwami na wyjazdy zagraniczne) jest profesorem Pisma św. w Wyższym Seminarium Duchownym XX. Salezjanów w Krakowie; 1977 został zatrudniony w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim; 1981 habilitował się, a 1991 otrzymał tytuł i stanowisko profesora; pełni funkcje kierownika Instytutu Nauk Biblijnych KUL, kierownika Katedry Literatury Międzytestamentalnej i Nauk Pomocniczych Bibliistyki KUL, a także prezesa Polskich Biblistów, członka Komisji Episkopatu do Dialogu z Judaizmem, Centralnej Komisji do spraw Tytułu Naukowego i Stopni Naukowych przy prezesie Rady Ministrów, Catholic Biblical Association, Associazione Biblica Italiana, Associazione Biblica Salesiana, Studiorum Novi Testamenti Societas, Towarzystwa Naukowego KUL (1981-86 sekretarz generalny).

Do obszar jego zainteresowań naukowych należy literatura międzytestamentalna, zwłaszcza apokryficzna Starego i Nowego Testamentu.

Publikacje

Druki zwarte:

1. *Die Eschatologie von Henoch 9-11 und das Neue Testament*. Klosterneuburg 1984.
2. *Eschatologia Hen 9-11 a Nowy Testament*. Lublin 1984.
3. *Geografia ed archeologia biblica (Flora e fauna biblica)*. Cremona 1987.
4. *L'Apocalypse d Abraham (en vieux slave)*. Lublin 1987.
5. *Wprowadzenie do Pięcioksięgu Mojżesza*. Lublin 1994 [skrypt].
6. *Pięcioksiąg*. Lublin 1997 [skrypt].
7. *Interpretacja Pisma świętego w Kościele*. Warszawa 1999 [współautor].

Wydawnictwa redaktorskie:

1. *Żydzi i judaizm w dokumentach Kościoła i nauczaniu Jana Pawła II (1969-1989)*. Red. W. Chrostowski, R. Rubinkiewicz. Warszawa 1990.
2. *Wstęp do Nowego Testamentu*. Red. R. Rubinkiewicz. Poznań 1996.
3. *Apokryfy Starego Testamentu*. Red. i oprac. R. Rubinkiewicz. Warszawa 1999.
4. *Interpretacja Pisma świętego w Kościele*. Red. R. Rubinkiewicz. Warszawa 1999.

Artykuły naukowe:

1. *Znaczenie otwarcia oczu u Łk 24,31*. W: *Studia z teologii św. Łukasza*. Red. F. Gryglewicz. Poznań 1973 s. 179-189.
2. *Apokalipsa Abrahama*. „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 27:1974 s. 230-237.
3. *Kapłaństwo Chrystusa według Hbr 5, 1-10*. „Seminare” 1:1975 s. 7-26.
4. *Ps LXVIII 19 (=Eph IV 8) Another Textual Tradition or Targum?* NT 17:1975 s. 219-224.
5. *Teologiczne aspekty modlitwy Abrahama w Apokalipsie Abrahama*. „Summarium” 4:1975 s. 133-143.
6. *Badania nad literaturą apokryficzną Starego Testamentu w wersji starocerkiewno-słowiańskiej na przestrzeni ostatnich dziesięciu lat*. „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 29:1976 s. 235-238.
7. *Jezus Archgoj w Liście do Hebrajczyków*. „Studia Teologiczne” [Lublin] 1976 s. 61-89.
8. *Królestwo Boże a społeczność Izraela w literaturze apokryficznnej Starego Testamentu*. W: *Królestwo Boże w Piśmie świętym*. Lublin 1976 s. 123-134.
9. *Un fragment grec du IV Livre d'Esdras (chapitres XI et XII)*. „Le Museon” 89:1976 s. 75-87.
10. *Mk 14,34 i Hbr 1,8-9 w świetle tradycji targumicznej*. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” 25:1978 z. 1 s. 59-67.
11. *La vision de l'histoire dans l'Apocalypse d'Abraham*. W: *Aufstieg und Niedergang der römischen Welt*. XI 19.1. Berlin 1979 s. 137-151.
12. *Z badań nad literaturą pseudoepigraficzną Starego Testamentu*. „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 32:1979 nr 1 s. 47-52.
13. *Les semitismes dans l'Apocalypse d'Abraham*. „Folia Orientalia” 21:1980 s. 141-148.
14. *Małżeństwo i dziewictwo w nauce św. Pawła (1 Kor 7,1-40)*. „Zeszyty Naukowe KUL” 23:1980 nr 3 s. 43-48.
15. *Postać Jezusa w drugiej mowie Piotra (Dz 3,12-26)*. „Materiały pomocnicze do wykładów z biblistyki” 5:1980 s. 109-134.
16. *Przypowieść o szacie godowej (Mt 22,11-13) w świetle Hen 10,4*. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” 27:1980 z. 1 s. 53-69.
17. *„Duchy zamknięte w więzieniu”. Interpretacja 1P 3,19 w świetle Hen 10,4.12*. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” 28:1981 z. 1 s. 77-86.
18. *„Pan zaś jest Duchem” (2 Kor 3,17)*. „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 35:1982 nr 1 s. 36-42.
19. *Apokalipsa Abrahama 1-6. Propozycja interpretacji symbolicznej*. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” 29:1982 z. 1 s. 79-69.

20. *Apocalypse of Abraham. A New Translation and Introduction*. W: *The Old Testament Pseudepigrapha*. Red. J.H. Charlesworth. New York 1983.
21. *Eschatologia Księgi Apokalipsy*. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” 30:1983 z. 1 s. 85-94.
22. *Apokryf Ezechiela*. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” 31:1984 z. 1 s. 119-125.
23. *Królestwo Syna Człowieczego*. W: *Kościół w świetle Biblii*. Lublin 1984 s. 21-36.
24. *Sara – matka Izaaka, Maryja – matka Jezusa*. „Seminare” 6:1983 s. 231-243.
25. „*Duch Boży*” w tekstach mesjańskich literatury międzytestamentalnej. W: *Duch Święty – Duch Boży*. Lublin 1985 s. 39-48.
26. *Ukrzyżowanie Jezusa w świetle 4QpNa 11-12 i Zwoju Świątyni 64,6-13*. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” 32:1985 z. 1 s. 63-73.
27. *Eschatologia księgi Apokalipsy*. W: *Biblia o przyszłości*. Lublin 1987 s. 141-151.
28. *Judaizm*. W: *Religioznawstwo w katechezie*. Red. M. Majewski, H. Zimoń. Kraków 1987 s. 150-162.
29. *Apokaliptyka u progu ery chrześcijańskiej*. „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 41:1988 nr 1 s. 51-59.
30. *The Book of Noah (1 Enoch 6-11) and Ezra’s Reform*. „Folia Orientalia” 25:1989 s. 151-155.
31. *Żydzi i judaizm w nauczaniu Jana Pawła II*. „Collectanea Theologica” 60:1990 nr 3 s. 11-18.
32. *Królestwo Boże w literaturze apokryficznej Starego Testamentu*. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” 38-39:1991-1992 z. 1 s. 59-74.
33. *Biblijno-teologiczna wizja nadziei*. W: *Nadzieja chrześcijańska a nadzieje ludzkie*. Red. J. Nagórny, M. Pokrywka. Lublin 1993 s. 51-61.
34. *Książd Profesor Józef Homerski*. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” 40:1993 nr 1 s. 7-9.
35. *Maryja w świątyni*. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” 40:1993 z. 1 s. 97-107.
36. *Midrasz jako zjawisko egzegetyczne*. „Collectanea Theologica” 53:1993 fasc. 3 s. 11-26.
37. *Odpowiedź na „polskie” pytanie*. „Znak” 45:1993 nr 6 s. 147-152.
38. *Prorocza wizja odnowionego świata*. „Zeszyty Naukowe KUL” 36:1993 nr 1-4 s. 33-42.
39. *Instytut Nauk Biblijnych*. W: *Księga pamiątkowa w 75-lecie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego*. Red. M. Rusecki. Lublin 1994 s. 222-227.
40. *Reich Gottes im frühjüdischen Schrifttum als Hintergrund der ntl. Basileiaß Verkündigung*. „Collectanea Theologica” 64:1994 fasc. specialis s. 19-32.
41. *Chrystus centrum historii zbawienia*. W: *Katechizm Kościoła Katolickiego. Wprowadzenie*. Red. M. Rusecki, E. Pudelko. Lublin 1995 s. 69-78.
42. *Judaizm*. „Communio” 15:1995 nr 4 s. 3-20.
43. *Pozycja społeczna kobiety w świetle Ewangelii*. „Zeszyty Naukowe KUL” 38:1995 nr 1-2 s. 55-65.
44. *Rodzina jako środowisko wychowawcze*. W: *Biblia o rodzinie*. Red. G. Witaszek. Lublin 1995 s. 37-46.
45. *Treści religijne i ogólnoludzkie dialogu żydowsko-katolickiego*. „Analecta Cracoviensia” 37:1995 s. 1-12.
46. *Zmartwychwstanie Chrystusa – zmartwychwskrzeszenie nasze*. „Roczniki Teologiczne” 42:1995 z. 1 s. 85-93.

47. *Katichiziz Katolickeszkoj Cerkwi o jewrejach i judaizme*. „Roczniki Teologiczne” 43:1996 z. 7 s. 112-124.
48. *Listy pasterskie*. W: *Wstęp do Nowego Testamentu*. Red. R. Rubinkiewicz. Poznań 1996 s. 381-388.
49. *Nawrócenie i pokuta w Księdze Apokalipsy św. Jana*. „Roczniki Teologiczne” 43:1996 z. 1 s. 129-140.
50. *Nowe aspekty egzegezy biblijnej w świetle dokumentu Papieskiej Komisji Biblijnej o interpretacji Biblii w Kościele*. „Collectanea Theologica” 66:1996 fasc. 1 s. 9-24.
51. *Święty Paweł*. W: *Wstęp do Nowego Testamentu*. Red. R. Rubinkiewicz. Poznań 1996 s. 299-374 [współautor: J.W. Rosłon].
52. *Teologiczne podstawy dialogu katolicko-żydowskiego*. W: *Biblia podstawą jedności*. Red. R.A. Sikora. Lublin 1996 s. 27-38.
53. *Biblijne podstawy Eucharystii*. W: *Jezus eucharystyczny*. Red. M. Rusecki, M. Cisło. Lublin 1997 s. 49-60.
54. *Czy Bóg zakazał czcić obrazy?* W: *Ikona liturgiczna. Ewangelizacyjne przesłanie ikonografii maryjnej*. Warszawa 1997 s. 9-16.
55. *Eucharystia – źródłem jedności*. W: *Biblia o Eucharystii*. Red. S. Szymik. Lublin 1997 s. 51-61.
56. *Kwestia cierpienia w apokaliptyce żydowskiej Starego Testamentu*. „Roczniki Teologiczne” 44:1997 z. 1 s. 79-88.
57. *Ps 2, 8 i 110 w interpretacji wczesnego judaizmu*. W: *W postudze Słowa Pańskiego*. Red. S. Bielecki, H. Ordon, H., Witczyk. Kielce 1997 s. 94-103.
58. *Sytuacja prawna imigranta w świetle Starego Testamentu*. W: *U źródeł mądrości*. Red. S. Harezga. Rzeszów 1997 s. 293-303.
59. *Troska narodu wybranego o kulturę narodowo-religijną*. W: *Życie społeczne w Biblii*. Red. G. Witaszek. Lublin 1997 s. 159-174.
60. *Z doświadczeń dialogu międzyreligijnego w USA*. „Collectanea Theologica” 67:1997 fasc. 2 s. 105-113.
61. *Biblia w kulturze Słowian południowych i wschodnich*. W: *Słowo Boga i drogi człowieka*. Red. Z. Machnikowski. Tczew-Pelplin 1998 s. 125-129.
62. *Praca a oczekiwanie na lepsze jutro*. „Roczniki Teologiczne” 45:1998 z. 1 s. 101-109.
63. *Śp. Ks. prof. Lech Stachowiak (24. VI 1926 - 1 VIII 1997)*. „Zeszyty Naukowe KUL” 41:1998 nr 1-2 s. 294-296.
64. *Wyzwalająca siła Prawdy (J 8,32)*. W: *Ja jestem Józef, brat wasz (Rdz 45,4). Księga pamiątkowa ku czci Arcybiskupa Józefa Muszyńskiego Metropolity Gnieźnieńskiego w 65 rocznicę urodzin*. Red. W. Chrostowski. Warszawa 1998 s. 285-295.
65. *Lewici*. W: *Życie religijne w Biblii*. Red. G. Witaszek. Lublin 1999 s. 157-165.
66. *Powstanie Pięcioksięgu w świetle najnowszych badań*. „Roczniki Teologiczne” 46:1999 z. 1 s. 111-124.
67. *Starożytny kalendarze Bliskiego Wschodu*. W: *Życie religijne w Biblii*. Red. G. Witaszek. Lublin 1999 s. 257-266.
68. *Bóg Ojciec*. W: *Tertio Millennio Adveniente. U progu Trzeciego Tysiąclecia*. Red. G. Witaszek. Lublin 2000 s. 303-314.

69. *Dorobek naukowy o. prof. Hugolina Langkammera OFM*. W: *Wszystko czynię dla Ewangelii*. Red. G. Witaszek, A. Paciorek, A. Kiejza. Lublin 2000 s. 5-10.
70. *Judaizm*. W: *Religia w świecie współczesnym*. Red. H. Zimoń. Lublin 2000. *Studia religiolologiczne*. T. 1 s. 349-378.
71. *Laudacja prof. Elio Toaffa z okazji nadania mu tytułu doktora honoris causa*. „Przegląd Uniwersytecki” 12:2000 nr 6.
72. *Międzynarodowy komentarz do Pisma Świętego. Komentarz katolicki i ekumeniczny XXI wiek*. Warszawa: Verbinum 2000.
73. *Skarga człowieka cierpiącego niewinnie. Verbo Domini servire. Opuscula Ioanni Cantio Pytel septuagenario dedicata*. Poznań 2000 s. 43-50.
74. *Starożytne prawa Izraela a współczesna kultura jurydyczna judaizmu*. W: *Starożytne kodyfikacje prawa*. Red. A. Debinski. Lublin 2000 s. 63-74.
75. *Kulturotwórcza rola Biblii w historii Europy*. W: *Idee chrześcijańskie w życiu Europejczyka*. Cz. I. Red. A. Ceglińska, Z. Staszewska. Łódź 2001 s. 17-28.
76. *La responsabilita morale della comunita alla luce della Bibbia*. W: *Parola di Dio e comunita religiosa*. A cura di Andrzej Strus e Rafael Vicent. Torino 2002 s. 169-176.
77. *Biblijno-teologiczna wizja nadziei*. W: *Nadzieja chrześcijańska a nadzieje ludzkie*. Red. J. Nagórny, M. Pokrywka. Lublin 2003 s. 51-61.
78. *Chrystus w pierwszych dwóch mowach misyjnych św. Piotra (Dz 2,14-36; 3,12-26)*. W: *Opoka Kościoła Chrystusowego*. Red. S. Szymik, H. Ordon. Lublin 2004 s. 99-128.
79. *Życie publiczne w dialogu z judaizmem*. W: *Kościół w życiu publicznym. Teologia polska i europejska wobec nowych wyzwań*. T. 1. *Wykłady i wprowadzenia do dyskusji grupowych*. Red. K. Gózdź, K. Klauza, Cz. Rychlicki, H. Słotwińska, P. Szczur. Lublin 2004 s. 295-301.
80. *Conversione e sequela Cristi nel Corpus Catholicum*. W: *„Dobrze, służy do-bry...” (Mt 25,21)*. Red. K. Mielcarek. Kielce 2005 s. 135-154.
81. *Teologiczne aspekty biblijnego opisu o potopie*. W: *Deus meus et omnia. Księga pamiątkowa ku czci o. Prof. Hugolina Langkammera OFM*. Red. Mirosław Stanisław Wróbel. Lublin 2005 s. 401-417.
82. *The Moral Responsibility of the Community in the Light of the Bible*. W: *The Word of God and the Religious Community*. Red. Mathew Thekkekara. Bangalore 2006 s. 243-253.
83. *Postać Jezusa z Nazaretu w apokryfach Nowego Testamentu*. W: *Jezus jako Syn Boży*. Red. H. Drawnel. Lublin 2007 s. 133-138.

Hasła encyklopedyczne i leksykograficzne:

1. *Abraham, Apokalypse of*. W: *The Anchor Bible Dictionary*. T. 1. New York 1992 s. 41-43.
2. *Grzech pierworodny. Nowy Testament*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 6. Lublin 1993 kol. 282-284.
3. *Grzech w Nowym Testamencie*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 6. Lublin 1993 kol. 267-269.
4. *Henoch*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 6. Lublin 1993 kol. 681-682.
5. *Hillel*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 6. Lublin 1993 kol. 883-884.
6. *Jabne*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 7. Lublin 1997 kol. 638-39.

7. *Jan Hirkan I*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 7. Lublin 1997 kol. 899-900
8. *Jerozolima*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 7. Lublin 1997 kol. 1185-1193.
9. *Jezus Chrystus (Apokalipsa)*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 7. Lublin 1997 kol. 1298.
10. *Biblia*. W: *Wielka encyklopedia PWN*. T. 3. Warszawa 2001 s. 566-572.
11. *Kittel Rudolf*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 9. Lublin 2002 kol. 20-21.
12. *Kłamstwo*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 9. Lublin 2002 kol. 177-178.
13. *Kohelet*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 9. Lublin 2002 kol. 296.
14. *Koheleta Księga*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 9. Lublin 2002 kol. 296-298.
15. *Krwawy pot*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 9. Lublin 2002 kol. 1391-1392.
16. *Hagada*. W: *Powszechna encyklopedia filozofii*. Red. A. Maryniarczyk. T. 5. Lublin 2004 s. 174-175.
17. *Halacha*. W: *Powszechna encyklopedia filozofii*. Red. A. Maryniarczyk. T. 5. Lublin 2004 s. 186-187.
18. *Krzyż. W Biblii*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 10. Lublin 2004 kol. 15-16.
19. *Le Deaut Roger*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 10. Lublin 2004 kol. 631.
20. *Lewi*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 10. Lublin 2004 kol. 892-893.
21. *Lewiatan*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 10. Lublin 2004 kol. 893.
22. *Lewici*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 10. Lublin 2004 kol. 893-95.
23. *Machabejskie Księgi*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 11. Lublin 2006 kol. 686-689.
24. *Majmonides*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 11. Lublin 2006 kol. 852-855;
25. *Marność*. W: *Encyklopedia katolicka*. T. 11. Lublin 2006 kol. 1422.
26. *Midrasz. Art*. W: *Powszechna Encyklopedia Filozofii*. T. 7. Lublin 2006 s. 172-175.

Recenzje:

1. Rec.: H. Levine. *Economic Origins of Antisemitism. Poland and Its Jews in the Early Modern Period*. New Haven 1991. „Principia” 5:1992 s. 139-143.
2. Rec.: *Biblia a kultura Europy*. Red. Maria Kamińska i Eliza Małek. T. I-II. Łódź 1992. „Zeszyty Naukowe KUL” 36:1993 nr 1-4 s. 103-105.
3. Rec.: Stanisław Mędała CM. *Wprowadzenie do literatury międzytestamentalnej*. Kraków 1994 s. 392. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” 41:1994 nr 1 s. 108-109.
4. Rec.: G. Witaszek. *Amos. Prorok sprawiedliwości społecznej*. Lublin 1996. „Przegląd uniwersytecki” 8:1996 nr 6 s. 31.
5. Rec.: Tadeusz Brzegowy. *Pięcioksiąg Mojżesza*. Tarnów 1997. Wyd. 2 poprawione. s. 233. „Zeszyty Naukowe KUL” 41:1998 nr 1-2 s. 195-198.

Tłumaczenia:

1. J. Kremer, F. Koenig. *żyć wiarą dzisiaj*. Lublin 1992.
2. J. Kremer. Katolickie „tak” na zmartwychwstanie Jezusa. „Znak” 45:1993 nr 6 s. 145-147.
3. Dreyfus F., *Czy Jezus wiedział, że był Bogiem?* Poznań 1995.
4. *Naród żydowski i jego Święte Pisma w Biblii chrześcijańskiej*. Kielce 2002 [przeład z j. francuskiego dokumentu Papieskiej Komisji Biblijnej]

Artykuły publicystyczne:

1. *Institut Nauk Biblijnych KUL w służbie Kościoła Katolickiego w Polsce.* „Prze-
gląd Uniwersytecki” 6:1994 nr 3 s. 4-5.
2. *Spór o Krzyż.* „Tygodnik Powszechny” 18 sierpnia 1996.
3. *Kształtować nową kulturę.* „Lubelski Gość Niedzielny” 28 listopada - 4 grudnia
1999 s. 21.
4. *Wypowiedź na temat magii i wróżenia z kart.* „Tygodnik Lubelski” 28 listopada
1999 s. 9.
5. *Kongres 2000.* „Niedziela Lubelska” rok 43:2000 nr 1 s. 1. 6.
6. *Poranek wielkanocny.* „Gość Niedzielny” 77:2000 nr 17 s. 6.
7. *Chrześcijanizm wobec świętych ksiąg judaizmu.* „Więź” 2002 nr 5 s. 94-100.